

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

23. aprill 1991*

Teenuste osutamise vabadus – Avaliku võimu teostamine – Konkurents – Juhtivtöötajate ja ärijuhtide värbamise nõustaja

Kohtuasjas C-41/90,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Oberlandesgericht Müncheni (Saksamaa Liitvabariik) esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Klaus Höfner ja Fritz Elser

ja

Macrotron GmbH

eelotsust EMÜ asutamislepingu artiklite 7, 55, 56, 59, 86 ja 90 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (kuues koda)

koosseisus: koja esimees G. F. Mancini, kohtunikud T. F. O'Higgins, C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler ja P. J. G. Kapteyn,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: ametnik V. Di Bucci,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– dr K. Höfner ja F. Elser, esindajad: advokaat Joachim Müller, München, ja Bayreuthi ülikooli õigusteaduse professor Volker Emmerich,

– Macrotron, esindaja: advokaat Holm Tippner, München,

– Saksamaa valitsus, esindaja: liidu majandusministeeriumi vanemametnik dr Ernst Röder,

– komisjon, esindajad: õigusnõunik Étienne Lasnet ja õigustalituse ametnik dr Bernhard Jansen,

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades kohtuistungil ettekannet,

kuulanud 13. novembri 1990. aasta kohtuistungil ära hr Höfneri, hr Elseri, Macrotron GmbH, Saksamaa valitsuse ja komisjoni suulised märkused,

kuulanud 15. jaanuari 1991. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. 31. jaanuari 1990. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse sama aasta 14. veebruaril, esitas Oberlandesgericht München EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel neli eelotsuse küsimust EMÜ asutamislepingu artiklite 7, 55, 56, 59, 60, 66, 86 ja 90 tõlgendamise kohta.

2. Küsimused kerkisid esile värbamisnõustajate Höfneri ja Elseri ning Münchenis asuva Saksa õiguse alusel tegutseva äriühingu Macrotron GmbH vahelise vaidluse raames. Vaidlus puudutab töötasusid, mida Höfner ja Elser sellelt äriühingult nõudsid vastavalt lepingule, mille kohaselt nad pidid aitama tööle värvata müügiosakonna direktorit.

3. Tööhõivet reguleerib Saksamaal Arbeitsförderungsgesetz (tööhõive edendamise seadus, edaspidi „AFG”). Selle artikli 1 järgi on vastavalt AFGle võetud meetmete eesmärk saavutada liiduvalitsuse majandus- ja sotsiaalpoliitika raames kõrge tööhõivemäär ja hoida seda, parandada pidevalt töökohtade jaotust ja edendada sellega majanduskasvu. Artikliga 3 on AFG artiklis 2 välja töötatud üldeesmärgi saavutamise usaldatud Bundesanstalt für Arbeit'ile (liidu tööhõivetalitus, edaspidi „BA”), mille põhitegevusala on esiteks töötajate kokkuviiimine tööandjatega ja teiseks töötushüvitiste haldamine.

4. Nimetatud tegevustest esimesega, AFG artiklis 13 määratletud tegevusega tegelemiseks on BAi ainuõigus (edaspidi „töökohtade vahendamise ainuõigus”), mis on talle antud AFG artikliga 4.

5. AFG artiklis 23 on siiski ette nähtud võimalus teha erand töökohtade vahendamise ainuõigusest. Nimelt võib BA erandjuhtudel ning pärast nõupidamist töövõtjate ja tööandjate ühendustega teha mõningate elukutsete esindajatele töö vahendamise ülesandeks teistele institutsioonidele või isikutele. Nende tegevust kontrollib siiski BA.

6. AFG artiklite 20 ja 21 kohaselt kasutab BA töökohtade vahendamise ainuõigust erapoolelt ja tasuta. AFG kuuenda jaotise (milles on käsitletud rahalisi vahendeid, mis võimaldavad BAi oma tegevusega sel viisil tegelda) artikliga 167 on BAi lubatud võtta tööandjatel ja töövõtjatel makse.

7. AFG kaheksas jaotis sisaldab sätteid, mis käsitlevad karistusi ja trahve. Selle artiklis 228 on ette nähtud, et igasugust AFGga vastuolus olevat töökohtade vahendamise tegevust karistatakse rahatrahviga.

8. BA töökohtade vahendamise ainuõigusest hoolimata kujunes Saksamaal välja spetsiifiline värbamise ja töökohtade vahendamise tegevus, mis puudutab juhtivtöötajaid ja ärijuhte. Sellega tegelevad värbamisnõustajad, kes abistavad ettevõtjaid personaliküsimustes.

9. BA reageeris sellele suundumusele kahel viisil. Esiteks otsustas ta luua 1954. aastal erikontori, mille ülesanne on kõrge kvalifikatsiooniga isikutele juhtivate ametikohtade leidmine äriühingutes. Teiseks avaldas BA märgukirjad, milles teatas, et kavatseb BA, liidu tööministri ja mitme kutseliidu vahel sõlmitud kokkuleppe raames lubada mõningaid värbamisnõustajate tegevusi juhtivtöötajate ja ärijuhtide osas. Niisugust sallivat hoiakut peegeldab ka see, et BA ei algatanud värbamisnõustajate vastu nende tegevuse pärast süstemaatilist kohtumenetlust AFG artikli 228 alusel.

10. Kuigi BA ilmutas niisiis värbamisnõustajate tegevuse suhtes teatavat sallivust, on igasugune õigusakt, mis toimib seadusliku keelu vastu, sellegipoolest Saksamaa tsiviilseadustiku artikli 134 järgi kehtetu ning Saksamaa kohtute kohtupraktika järgi kohaldatakse seda keeldu töökohtade vahendamise tegevuse suhtes, millega tegeldakse AFGga sätestatud eeskirju rikkudes.

11. Põhikohtuasja vaidlus käsitleb Höfneri ja Elseri ning Macrotroni vahel sõlmitud töövõtulepingu kokkusobivust AFGga. Oma lepingulise ülesande täitmiseks esitasid Höfner ja Elser Macrotronile kandidaadi müügi osakonna direktori kohale. Tegemist oli Saksamaa kodanikuga, kes sobis värbamisnõustajate sõnul sellele töökohale suurepäraselt. Macrotron otsustas siiski seda kandidaati mitte värvata ja keeldus lepingus sätestatud töötasu maksmast.

12. Höfner ja Elser kaebasid kokkulepitud töötasu kättesaamiseks Macrotroni seejärel Landgericht München I-sse. Landgericht lükkas nende taotluse 27. oktoobri 1987. aasta otsusega tagasi. Asjaomased isikud kaebasid selle otsuse edasi Oberlandesgericht Münchenisse, kes leidis, et vaidlusalune leping on Saksamaa tsiviilseadustiku järgi kehtetu, sest sellega on rikutud AFG artiklit 13. See kohus oli siiski seisukohal, et lõplik lahend vaidluses sõltub ühenduse õiguse tõlgendamisest, ning esitas seega järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas see, kui juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele vahendavad töökohti värbamisnõustamisega tegelevad äriühingud, on teenus EMÜ asutamislepingu artikli 60 esimese taande tähenduses ja kas juhtivtöötajate ja ärijuhtide vahendamine on seotud avaliku võimu teostamisega EMÜ asutamislepingu artiklite 66 ja 55 tähenduses?

2. Kas see, kui juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töö vahendamine Saksamaa värbamisnõustamisega tegelevate äriühingute poolt keelatakse täielikult, on kutse-eeskiri, mis on põhjendatud üldise huviga või avaliku korra ja julgeoleku huvides õigustatud monopoliga (EMÜ asutamislepingu artikkel 66 ja artikli 56 lõige 1)?

3. Kas Saksamaa kodanikele Saksamaa äriühingutes töökohti vahendades võib Saksamaa värbamisnõustamisega tegelev äriühing tugineda EMÜ asutamislepingu artiklitele 7 ja 59?

4. Kas võttes arvesse EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõiget 2, on liidu tööhõivetalitus juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohti vahendades seotud EMÜ asutamislepinguga ja eriti selle artikliga 59 ning kas juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise monopol on turgu valitseva seisundi kuritarvitamine EMÜ asutamislepingu artikli 86 tähenduses?”

13. Põhikohtuasjas lahendatava vaidluse õigusliku raamistiku ja sellele eelnenud asjaolude, menetluse käigu ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalike märkuste ulatuslikum kirjeldus on esitatud kohtuistungis ettekandes. Sellest toimikus olevast teabest tuuakse allpool ära ainult nii palju, kui on vaja Euroopa Kohtu arutluskäigu esitamiseks.

14. Kolmes esimeses küsimuses ja neljanda küsimuse EMÜ asutamislepingu artiklit 59 käsitlevas osas tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus põhimõtteliselt teada, kas EMÜ asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitlevad sätted ei luba kehtestada värbamisnõustamisega tegelevatele eraäriühingutele seaduslikku keeldu vahendada töökohti juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele. Neljas küsimus käsitleb põhiliselt EMÜ asutamislepingute artiklite 86 ja 90 tõlgendamist seoses konkurentsisuhetega, mis on nendel äriühingutel töökohtade vahendamise ainuõigust omava riikliku tööhõivetalitusega.

15. Viimases küsimuses tõstatatakse selle ainuõiguse ulatuse probleem ja niisiis küsimus, kas eraäriühingutele võib kehtestada seadusliku juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise keelu, millest on antud juhul juttu põhikohtuasjas. Seda tuleb niisiis esimesena arutada.

EMÜ asutamislepingu artiklite 86 ja 90 tõlgendamine

16. Neljandas küsimuses tahab eelotsusetaotluse esitanud kohtunik täpsemalt teada, kas riiklikule tööhõivetalitusele antud juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise monopol on turgu valitseva seisundi kuritarvitamine artikli 86 tähenduses, võttes arvesse artikli 90 lõiget 2. Sellele küsimusele vastamiseks on tarvis vaadelda seda ainuõigust lähtudes ka artikli 90 lõikest 1, mis käsitleb tingimusi, mida liikmesriigid peavad ainu- või eriõigusi andes täitma. Euroopa Kohtule esitatud märkused käsitlevad muide nii EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõiget 1 kui ka lõiget 2.

17. Põhikohtuasja hagejate sõnul on niisugune talitus nagu BA ühtaegu nii riigi osalusega äriühing artikli 90 lõike 1 tähenduses kui ka ettevõtja, kellele on antud üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõike 2 tähenduses. Seega kehtivat BA suhtes konkurentsieeskirjad niivõrd, kuivõrd nimetatud eeskirjade kohaldamine ei takista talle määratud eriülesande täitmist; ning antud juhul ei takista. Põhikohtuasja hagejad väitsid ka, et BA, kes laiendas oma seaduslikku töökohtade vahendamise monopolit tegevustele, mille puhul ei ole monopolit kehtestamine põhjendatud üldise huviga, kuritarvitas oma seisundit EMÜ asutamislepingu artikli 86 tähenduses. Nad leidsid lisaks, et liikmesriik, kes võimaldab niisugust kuritarvitust, on

läinud vastuollu EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõikega 1 ja üldise põhimõttega, mille kohaselt hoiduvad liikmesriigid kõikidest meetmetest, mis võivad kaotada ühenduse konkurentsieeskirjade kasuliku mõju.

18. Komisjon kaitses veidi teistsugust seisukohta. Juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise monopoli säilitamine on tema arvates EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõike 1 ja artikli 86 rikkumine, kui monopoolses seisundis isik ei soovi seda tegevust täielikult tagada või ei ole võimeline seda tegema vastavalt nõudlusele turul, ning selline käitumine võib niisiis kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust.

19. Põhikohtuasja hageja ja Saksamaa valitsus leidsid seevastu, et tööhõivetalituse tegevus ei kuulu enam konkurentsieeskirjade kohaldamisalasse, kui sellega tegeleb riiklik asutus. Saksamaa valitsus täpsustas selles osas, et riiklikku tööhõivetalitust ei saa liigitada ettevõtjaks EMÜ asutamislepingu artikli 86 tähenduses, sest töökohtade vahendamise teenuseid osutatakse tasuta. Asjaolu, et seda tegevust rahastatakse peamiselt tööandjate ja töövõtjate maksudest, ei muuda tema arvates seda tasuliseks, sest tegemist on üldiste maksudega, millel ei ole mingit seost iga konkreetse osutatud teenusega.

20. Eelnevate kaalutluste põhjal tuleb kontrollida, kas niisugust riiklikku tööhõivetalitust nagu BA võib pidada ettevõtjaks EMÜ asutamislepingu artiklite 85 ja 86 tähenduses.

21. Selles osas tuleb konkurentsioiguse kontekstis täpsustada, et esiteks hõlmab mõiste „ettevõtja” igasugust majandustegevusega tegelevat asutust, sõltumata selle õiguslikust seisundist ja rahastamise viisist, ning teiseks on töökohtade vahendamine majandustegevus.

22. Asjaolu, et töökohtade vahendamise tegevus usaldatakse tavaliselt riiklikele ametkondadele, ei saa muuta seda tegevuseks, mis ei ole majandustegevus. Töökohtade vahendamisega ei ole alati tegelenud ning sellega ei tegele tingimata riiklikud asutused. See kehtib eriti juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töö vahendamise kohta.

23. Sellest järeldub, et niisuguse asutuse nagu töökohtade vahendamisega tegelev riiklik tööhõivetalitus võib liigitada ettevõtjaks, kui kerkib küsimus, kas tema suhtes kohaldatakse ühenduse konkurentsieeskirju.

24. Tuleb täpsustada, et riikliku tööhõivetalituse suhtes, kellele on liikmesriigi õigusaktidega antud niisuguste üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine, nagu on ette nähtud AFG artiklis 3, kehtivad vastavalt artikli 90 lõikele 2 konkurentsieeskirjad nii kaua, kui ei ole tõestatud, et nende kohaldamine on vastuolus tema ülesandega (vt 30. jaanuari 1974. aasta otsust kohtuasjas C-155/73: Sacchi, EKL 1974, lk 409, punkt 15).

25. Mis puudutab töökohtade vahendamise ainuõigusega riikliku tööhõivetalituse käitumist juhul, kui juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele vahendavad töökohti värbamisnõustamisega tegelevad eraäriühingud, tuleb tõdeda, et EMÜ asutamislepingu artikli 86 kohaldamine ei tohi takistada sellele talitusele antud eriülesande täitmist, kui viimane ei ole ilmselgelt võimeline rahuldama nõudlust turul selles valdkonnas ja lubab nendel äriühingutel oma ainuõigust rikkuda.

26. Kuigi on õige, et artikkel 86 on suunatud ettevõtjatele ning seda võib EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõikes 2 ette nähtud piirides kohaldada riigi osalusega või ainu- või eriõigustega äriühingute suhtes, kohustab see sellegipoolest liikmesriike mitte võtma või säilitama meetmeid, mis võivad kõrvaldada selle õigusnormi kasuliku mõju (vt 16. novembri 1977. aasta otsust kohtuasjas C-13/77: SA G.B.-Inno-B.M. v. Association des détaillants en tabac, EKL 1977, lk 2115, punktid 31 ja 32). Nii nähakse artikli 90 lõikega 1 ette, et liikmesriigid ei kehtesta ega säilita riigi osalusega äriühingute ja nende ettevõtjate puhul, kellele nad annavad eri- või ainuõigusi, mitte ühtegi meetet, mis oleks vastuolus eelkõige eeskirjadega, mis on nähtud ette artiklites 85–94, viimane kaasa arvatud.

27. Järelikult oleks asutamislepingus sätestatud eeskirjadega vastuolus iga meede, millega säilitatakse seadusesäte, mis loob olukorra, kus riiklik tööhõivetalitus peab tingimata minema vastuollu artikliga 86.

28. Selles osas tuleb esiteks meenutada, et seadusliku monopoliga ettevõtjat võib pidada turgu valitseva seisundiga ettevõtjaks EMÜ asutamislepingu artikli 86 tähenduses (vt 3. oktoobri 1985. aasta otsust kohtuasjas C-311/84: CBEM v. CLT ja IPB, EKL 1985, lk 3261, punkt 16) ja et selle liikmesriigi territoorium, millele see monopol laieneb, võib moodustada olulise osa ühisturust (vt 9. novembri 1983. aasta otsust kohtuasjas C-322/81: Michelin v. komisjon, EKL 1983, lk 3461, punkt 28).

29. Teiseks tuleb täpsustada, et ainuüksi niisuguse turgu valitseva seisundi loomine ainuõiguse andmisega artikli 90 lõike 1 tähenduses ei ole iseenesest vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 86 (vt eespool nimetatud 3. oktoobri 1985. aasta otsuse punkti 17). Liikmesriik rikub nendes kahes õigusnormis sätestatud keelde õigupoolest ainult siis, kui ainult talle antud ainuõiguse kasutamisega kuritarvitab kõnealune ettevõtja paratamatult oma turgu valitsevat seisundit.

30. EMÜ asutamislepingu artikli 86 teise lause punkti b kohaselt võib niisugune kuritarvitus seisneda iseäranis teenuse piiramises kõnealuse teenuse nõudjate kahjuks.

31. Liikmesriik loob aga olukorra, milles teenust piiratakse, kui ettevõtja, kellele ta on andnud juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamisele laieneva ainuõiguse, ei ole ilmselgelt võimeline rahuldama nõudlust turul selle tegevuse järele, ning kui eraäriühingutelt on võetud tegelik võimalus sellega tegelda, säilitades seda tegevust keelava seadusesätte, nii et selle tegevuse sätestavad vastavad lepingud on kehtetud.

32. Kolmandaks tuleb märkida, et liikmesriik vastutab EMÜ asutamislepingu artikli 86 ja artikli 90 lõike 1 alusel ainult siis, kui kõnealuse talituse käitumine võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust. Et see kohaldamise tingimus oleks täidetud, ei pea kõnealune kuritarvitus olema tegelikult seda kaubandust kahjustanud. Piisab, kui tõestatakse, et see käitumine on niisugust laadi, et sellel võib olla selline mõju (vt eespool nimetatud 9. novembri 1983. aasta otsuse punkti 104).

33. Niisuguse võimaliku mõjuga liikmesriikidevahelisele kaubandusele on eelkõige tegemist siis, kui juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise tegevus,

millega tegelevad eraäriühingud, võib laieneda teiste liikmesriikide kodanikele või territooriumidele.

34. Võttes arvesse kõiki eelnevaid kaalutlusi, tuleb neljandale eelotsuse küsimusele vastata, et töökohtade vahendamise tegeleva riikliku tööhõivetalituse suhtes kehtib EMÜ asutamislepingu artiklis 86 sätestatud keeld nii kaua, kuni selle õigusnormi kohaldamine ei takista talle määratud eriülesande täitmist. Töökohtade vahendamise ainuõiguse andnud liikmesriik rikub EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõiget 1, kui loob olukorra, kus riiklik tööhõivetalitus peab tingimata minema vastuollu EMÜ asutamislepingu artikliga 86. See on nii eelkõige siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

- ainuõigus laieneb juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise tegevusele;
- riiklik tööhõivetalitus ei ole ilmselgelt võimeline rahuldama nõudlust turul sedalaadi tegevuse järele;
- värbamisnõustamisega tegelevatelt eraäriühingutelt on võetud tegelik võimalus töökohti vahendada, säilitades seda tegevust keelava seadusesätte, nii et selle tegevuse sätestavad vastavad lepingud on kehtetud;
- kõnealune töökohtade vahendamise tegevus võib laieneda teiste liikmesriikide kodanikele või territooriumidele.

EMÜ asutamislepingu artikli 59 tõlgendamine

35. Kolmandas küsimuses tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas liikmesriigi värbamisnõustamisega tegelev äriühing võib selle liikmesriigi kodanikele töökohtade vahendamisel sama liikmesriigi äriühingutes tugineda EMÜ asutamislepingu artiklitele 7 ja 59.

36. Kõigepealt tuleb meenutada, et EMÜ asutamislepingu artikkel 59 tagab asutamislepingu artiklis 7 kehtestatud põhimõtte kohaldamise teenuste osutamise vabaduse valdkonnas. Sellest tuleneb niisiis, et kui õigusnorm on kooskõlas artikliga 59, on ta kooskõlas ka artikliga 7 (vt 9. juuni 1977. aasta otsust kohtuasjas C-90/76: van Ameyde v. UCI, EKL 1977, lk 1091, punkt 27).

37. Seejärel tuleb märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa EMÜ asutamislepingu vaba liikumist käsitlevaid õigusnorme kohaldada tegevuste suhtes, mille kõik osad toimuvad ühe ja sama liikmesriigi piires, ning et küsimus, kas see on nii ka antud juhul, sõltub faktilistest asjaoludest, mille tuvastamine on liikmesriigi kohtu ülesanne (vt eelkõige 18. märtsi 1980. aasta otsust kohtuasjas C-52/79: kuninglik prokurör v. Marc J. V. C. Debauve jt, EKL 1980, lk 833, punkt 9).

38. Sellistest faktilistest asjaoludest, nagu tuvastas liikmesriigi kohus oma eelotsusetaotluse esitamise määruses, selgub aga, et antud juhul on põhikohtuasjas tegemist ühe Saksamaa kodaniku värbamisnõustamisega Saksamaa kodaniku värbamisnõustajate ja ühe Saksamaa ettevõtja vahel.

39. Niisuguses olukorras ei ole ühtegi tegurit, mis seoks seda ükskõik missuguse ühenduse õiguses kirjeldatud juhtumiga. Seda tõdemust ei lükka ümber ka asjaolu, et värbamisnõustajate ja ettevõtja vahel sõlmitud leping hõlmab teoreetilist võimalust vahendada teistes liikmesriikides elavaid Saksa kodanikest kandidaate või teiste riikide kodanikke.

40. Kolmandale eelotsuse küsimusele tuleb niisiis vastata, et liikmesriigi värbamisnõustamisega tegelev äriühing ei saa selle liikmesriigi kodanikele töökohtade vahendamisel sama liikmesriigi äriühingutes tugineda EMÜ asutamislepingu artiklitele 7 ja 59.

41. Võttes arvesse eespool antud vastust, ei ole vaja arutada kaht esimest küsimust ja neljanda küsimuse seda osa, milles soovitakse teada, kas EMÜ asutamislepingu artikkel 59 ei luba kehtestada värbamisnõustamisega tegelevatele eraäriühingutele seaduslikku keeldu vahendada töökohti juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele.

Kohtukulud

42. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa Liitvabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse riiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

vastates Oberlandesgericht Müncheneri 31. jaanuari 1990. aasta määrusega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

1. Töökohtade vahendamise tegeleva riikliku tööhõivetalituse suhtes kehtib EMÜ asutamislepingu artiklis 86 sätestatud keeld nii kaua, kuni selle õigusnormi kohaldamine ei takista talle määratud eriülesande täitmist. Töökohtade vahendamise ainuõiguse andnud liikmesriik rikub EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõiget 1, kui loob olukorra, kus riiklik tööhõivetalitus peab tingimata minema vastuollu EMÜ asutamislepingu artikliga 86. See on nii eelkõige siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

- ainuõigus laieneb juhtivtöötajatele ja ärijuhtidele töökohtade vahendamise tegevusele;
- riiklik tööhõivetalitus ei ole ilmselgelt võimeline rahuldama nõudlust turul sedalaadi tegevuse järele;

– värbamisnõustamisega tegelevatelt eraäriühingutelt on võetud tegelik võimalus töökohti vahendada, säilitades seda tegevust keelava seadusesätte, nii et selle tegevuse sätestavad vastavad lepingud on kehtetud;

– kõnealune töökohtade vahendamise tegevus võib laieneda teiste liikmesriikide kodanikele või territooriumidele.

2. Liikmesriigi värbamisnõustamisega tegelev äriühing ei saa selle liikmesriigi kodanikele töökohtade vahendamisel sama liikmesriigi äriühingutes tugineda EMÜ asutamislepingu artiklitele 7 ja 59.

Mancini

O'Higgins

Kakouris

Schockweiler

Kapteyn

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 23. aprillil 1991. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Kuuenda koja esimees

J.-G. Giraud

G. F. Mancini